

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильэсм
гээтхалэм
кыщегъэжьагау кыыдэкы

Адыгэ Голос адыга макъ

№ 164 (21177)

2016-рэ ильэс

Гъубдж
Шышъхъэйум и 30

кыыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмэйк къэбэрхэр
тисайт ижүүлэгчийн
WWW.ADYGOVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъээзет

АР-м и Лышъхъэ Николай Расторгуевым Іуклагъ

**Адыгэ Республикэм и
Лышъхъэу Тхъаклы-
щынэ Аслъан гипс
заводэу «ВОЛМА»
зыфиорэм икъы-
зэуухын фэгъэхъыгъэ
концертным хэлэ-
жъэнэу Адыгэим
къэктогъэ УФ-м
и народнэ артистэу,
музыкальнэ купэу
«Любэм» ипащэу
Николай Расторгу-
евым Іуклагъ.**

— Сенаущыгъэу пхэлъымкэ,
уитворчествэкэ цыфхэр зы-
фоощэх, искусствэм фэоплу.
Уиорэдхэм сыйдигуу патрио-

тизмэ нэшанэр къябэкы, ашкэ
инэу тыпфэрэз. Адыгэим кы-
щылтышт концертным къеколэрэ
цыфхэр зэрифэшьуашэу кызыз-
рэппэгъокъыщхэм, мы пчыхъэ-
зэхахъэр зэращымыгъупшэ-
жьыщтым, шүкэ агу кызыз-
ринэжьыщтым сицихъэ тель,
— кыуяагь Тхъаклынэ Аслъан.

Музыкальнэ искусствэм
даклоу, общественна-политичес-
кэ тофыгъоэм, Украина эз-
хигъэуцогъэ санкцие списку
купэу «Любэр» зыхэфагъэм,
нэмэйк лъэныкъохэми Тхъаклы-
щынэ Аслъанрэ Николай
Расторгуевымрэ атгушыагъэх.

АР-м и Лышъхъэ уитвор-
чествэ зышгээшгээньу лып-
лээрэ зэрэфэрэзэр Н. Расторгуевым
кыуяагь ыкы «Любэм» иобилейнэ концертэу
кыхьашт ильэсэм мэзаем Моск-
ква Ѣызэхашэштым Тхъаклы-
щынэ Аслъан ригъэблэгъагь.

**АР-м и Лышъхъэ
ипресс-къулыкъу.**

Сурэтэр А. Гусевым тыри-
хыгъ.

ТИКОНЦЕРТХЭР Щыэнныгъэр орэдым егъэдахэ

Мыекъуапэ ипчэгу шъхьааэу В.И.
Лениним ыцэ зыхырыэм зэлъашээрэ
творческэ купэу «Любэм» игъэкотыгъэ
концерт кыщитыгъ. Искусствэр
зышгээшгээхъонхэр орэдымо цэрыоу
Николай Расторгуевым, нэмэйк
артистхэм ягуапэу ядэгүгъэх.

Нэбгыришье пчыагъэ къалэм ипчэгу щызэлүклагъ.
Пчыхъэр хэклотагъэу, цыфхэр шъабэу къещхы-
щыгъэми, ядэжхэм зэрэкложыщхэм дэгүүштэ-
гэхэп. Н. Расторгуевыр агу зэрэрихырэр бэмэ
кыталаауагъ.

Орэдхэр зэхэзхыхы зышлоигъохэм ягушишсэхэр
зэфэхтысыгъхээ, зэгъэшэнхэр тшыгъэх. Дзэм
икъулыкъушэхэм, шүлтэгъум, ошуапщэхэм, нэм-
мыкхэм афэгъэхыгъэ орэдхэу пчыхъээзахахэм
щыжынчыгъэхэр щыэнныгъэм къыхэхыгъэх.

Щыэнныгъэм иорэд къээйорэм нэпсир къы-
ригъэхыщт, уигъэгүшошт. Урысыеэр Адыгэим-
рэ язаслуженнэ тренерэр Хъот Юныс концер-
тум еплызэ къызэрэтиуагъэу, артистхэм цыфыбэ
яплыгъ. Лъепкъэу зыщыщхэр, аныбжхэр зэфэш-
хъафх, арэу щытми, искусстве лъагэм зэфи-
шагъэх.

Пчыхъээзахахэр мэфэк шылыкъэм фэдэу куяагъ.
Н. Расторгуевым тиреспублике иешхъэтхэм, лэжэкто
къызэрэкихэм афэгъэхыгъэ гүшүэ
фабэхэр концертим къышиуагъэх. Чэцхим съ-
хьатыр 10 зыщихъущтим ехүлэу мэшюустхъухэм
шо зэфэшхъафхэмкэ ошьогуу къагэнэфыгъ.
Гъэтхэ чыгыгырэбам, щэтырышхом ачэгт учээтэу
къызыщыгъэхъузэ, ошьогуу икъэргуагъэ, идэ-
хагъэ уяллыныр зымыус щылаагъэп. Тафэрэз
зэхэшаклохэм, артистхэу концертэр къээйгъэба-
игъэхэм.

САХЫДЭКЬО Нурбий.

Янэплъэгъу рагъэкырэп, пхъашэу пэуцужых

Технологие инхэм, дунэе ком-
муникациихэм, къэбарлыгъэлэс
амалхэм хэхьоныгъэшхөхэр зыща-
шырэ лъэхъанэу непэ тызхэтим
ишуагъэкэ цыфхэм шыэнныгъэ
дэгъухэр кызылэккальхъагъэх. Аш
ишуагъэкэ, къэралыгъохэр зэп-
мыуцужынхэм, зэмьизэгыныгъэхэр
къэмгъэхъуугъэнхэм афэлорышээрэ
дунэе организацихэр тилэх хувьгэ.
Урысыеэр пштэмэ, рэхъатныгъэу
илььр зыпк итэу кытшшошыими,
егъэзигъэ нэшанхэр зыхэл хувь-
шэшгээгъэ зэфэшхъафхэр чылгэ
гъэнэфагъэхэм зэращыхъуухэрэ зэ-
хэтэхэ. Ахэм зэу ашыц терро-
ризмэр.

«Хэта аш фэдэ хъаклэ-къохла-
гъэхэр зезыхъэхэрэр, сыда ахэм
япчагъэ нахьыбэ зыкэхъурэр,
сыйдэүтэу уалэшүүлэхтэу?» зы-
фэпштэу улчэхэр непэ анах юф-
шыло шъхьаау дунэе сообществэм
ылашхъээ итхэм ашыщых.

Терроризмэм ыкы экстремизм-
мэм апэуцужыгъэнхэм къэрэ-
лагъо инхэм ямызакью, Адыгэ
Республикэми юфшэн маклэп щы-
зэрахъэрэр. Терроризмэм пэшүе-
къохъэнхэм комиссие ыкы Опе-
ративнэ штабэу зэхашагъэхэм алэ
зэкэдэзагъэу юф ашээ. Респуб-
ликэм террористическэ актхэр
кыщымыхъунхэм фэш ведомстве
зэфэшхъафхэм юф зэрашээрэм
ахэр лъэпплэх.

Мы лъэныкъомкэ анах пшэ-
дэкыжь ин зыхьэу, юфшэнышо

зезыхъэрэр хэгъэгүү клоц юфхэмкээ
Министерствэр ары. Обществен-
нэ рэхъатныгъэр къэухумэгъэним-
кэ отделым ипащэу Дмитрий Ани-
щенкэм гүшүэгъу тыфхэхъу. Кын-
хьашт мазэр юфхъэбээ гъэнэфа-
гъэхэмкэ байшт. Ионыгъом и 1-р
— шыэнныгъэм и Маф, Ионыгъом и 10-р
— къалэу Мыекъуапэ и Маф, Ионыгъом и 18-м хэдзин-
хэр щылэштых, чыпэлгыгъум и 5-р
— Адыгэ Республикэм и Маф.

Адыгэим иполициерэ реступ-
ликэм ыкы къалэм яхбээхумэкю
органхэмрэ тээ зэкэдэзагъэу мы
мафхэм юф зэдээтшэшт, — къелу-
тэ Дмитрий Анищенкэм. — Ана-
хьэу тынаэ зытетыщхэр цыфыбэ
зыщызэрэгүүлэхэр чылгэхэр тер-
роризмэм зэрэштэхуухумэштхэр
ары. Гэшорыгъэшээрэ зэкэ объект-
хэр түүлэлэхъаахэх, мэфэкхэм
яхгээнэфыкын къэсынхээ зы мафэ
къызынхээ, икъэрикъеу ахэр къэл-
пльыхъажыщых ыкы чэш-зыма-
фэм къылэц зэлтимьюу къулыкъур
ащыагъэх.

Полицейскэхэм метал-
лодетекторхэр алыгъхэу, хээ гъэ-
сэгэхэр акыгъухэу мэфэк зэ-
хахъэхэм къялолэрэ цыфхэр аул-
пэлэхъафхэм.

Хэгъэгүү клоц юфхэмкээ Мини-
стерствэм иотдел зэфэшхъафхэм
япащэхэр зыххэхъэр юфшээ куп
зэхашагъэ. Тигүүшэгъу кызызриу-
гъэмкэ, агъэнэфэгъэ шынэхъа-
фхэр зэрагъэцаклэхэрэм фэгъэхъыгъэ
къэбар мафэ къэс юфшээ ку-

пым кылэкхээ ыкы аш фэгъэ-
хъыгъэ унашьохэр, ишкылагъэм,
гъэтэрэзыхынхэр афаших.

Гъогурыкъоныр щынэгъончъэним
льшэу анаа тырагъэтышт. Лъэс-
рыкло зэпрыкылэхэм, гъэсэнэ-
гъэм иучрежденихэм апэгъунэ-
гъхэу гъогу-патруль къулыкъум
инаярхдэр алытштых. Автотран-
спорту зимишвэшшош чылгэхэм
агъэуцухэрэр луаштых.

Хэбзэхъумэко къулыкъухэм
гъэлэшэгъэ шыкээ тетэу юф
ашэшт. Министерствэм икулыкъу-
шэ мин фэдизир щынэгъончъагъэм,
рэхъатныгъэм алтынпэштых.

— Мэфэк мафхэм ямызакью,
терроризмэм ыкы экстремизмэм
апэшүе къохъэнхэм афэгъэхыгъэ
юфхэм зэтхээрэр маклэп, —
это Дмитрий Анищенкэм. — Цы-
фыбэ зыщызэрэгүүлэхэр чылгэхэм,
бэдэрхэм, вокзалхэм къулыкъур
ащыагъэх. Цыфхэм заудгъаклээ,
гүшүэгъу тафхэу. Гульйтэ къыз-
хагъэфенэу, зэгүцэфхэрэе пкы-
гъохэр, йальмэхъэр, автомобиль-
хэр, цыфхэр альгъухэмэ, по-
лицием макъэ рагъэунэу заф-
тэгъэз.

Тигъээзет инэклибъохэмкээ тэри
цыфхэм тялъэу — мыш фэдиз
мэфэк мафэу реклокыщхэм
сакыныгъэ, гульйтэ къызхагъэ-
фэнхэу, общественна рэхъатныгъэр
ыкы щынэгъончъагъэр амьукуон-
хэу.

ІЭШҮҮНЭ Сусан.

КОНОВАЛОВА Нинэ Николай ыпхъур

Адыгэ Республикаанкэ зы мандат зиэ
Адыгэ хэдзыпэ коеу N 1-мкэ
Урысые Федерацием
и Федеральнаа Зэлукэ и Къэралыгъо
Думэ идепутатынымкэ канадидат

Сятаажь къыщегъэжъагъеу Мыекуапэ тыкыщыхъугъ, мыш сышэпсэу. Пчыххэрэ зыщеджэштыгъэхъ къэлэ еджаплэу N 20-м хысалырмэ тарихымрэкэ къэлэгъаджэу ильэс 25-рэ Ioф щысшагъ. Шхъэгъусэ си, лъфыгъиц зэдэтпүгъ.

Сепаратизм эм шхъэихыгъеу пэуцужырэ цыфхэр, организациехэр икэшаклоху 1991-рэ ильэсийм «Союз славян Адыгей» зыфио

рээр зэхэтщагъ. Адыгейим и Апшэрэ Совет идепутатэу 1993-рэ ильэсийм сыхадзыгъ. Адыгэ Республикаан и Къэралыгъо Совет — Хасэм иа 1-рэ, я 2-рэ, я 3-рэ, я 4-рэ зэлүгъэлгъухэм сирядепутатыгъ. Ятлонэрэ зэлүгъэлгъумкэ депутат полномочиехэр лэжжапкэ пильэу згээцаклэштыгъэх. Мы лъэхъаны партиеу «Родинэм» иллыклоу Мыекуопэ къэлэ советым сиридепутат.

Мы партием ипрограммэ, имурадхэр славянхэм я Союз пэблагъэх, гурэлох. Ары 2013-рэ ильэсийм а партием ибыракь тычилтэу Мыекуопэ къэлэ советым идепутатхэм яхэдзынхэм тызкялолагъэр. Мы ильэсийм Урысыем и Къэралыгъо Думэ ыкы Адыгейим и Къэралыгъо Совет — Хасэм ядепутатхэм яхэдзынхэм а партием тыригъусэу тахэлажье.

Хэдзынхэм сзытеукытыхъан скъомыльеу съкъяланы, сыда помэ тетигъор зыыгъхэр арэл, хэдзаклохэм яфедхэр ары сидигъу аз изгъешшырэд. Сидигъу сишюш къаслощтыгъ, къэзгэгъунэжжыштыгъ, нахыхбэхэм адэгъаштэштыгъэл къялорэр сшомытэрэзмэ. Непэ Урысыем ыпашхъе ит Ioфыгъо шхъялахэм язэшхохынкэ партиеу «Родинэм» игоу ыльгъяхэрэр: 1. Къэралыгъом ипромышленность хэхъоньгъе егъешыгъэнэм иплан зэхэтэуцогъэнэр. 2. Къэралыгъор псэунымкэ мэхъанэшо зиэ объектхэр: электросетьхэр, гъогухэр, зытебыкыхэрэ шьольырхэр, мэшюку гъогухэр къэралыгъом нэмьык имыенхэр. 3. Финансовэ политикэ пхъашэр. Урысыем и Гупчэ банк къэралыгъо хабзэм исистемэ къыхэгъэхъажыгъэнэр. Къэралыгъом мылькур зерикырэр къызэтэгъэцогъэнэр. 4. Дунаим зэрэшаштэу, бэдзэрэйр пъялоршшэгъэнэр. 5. Хэгъэгү клоц бэдзэрэйр ыкы къэралыгъом ипрофиторель къялхумэгъэнэр. 6. Чыгур шхъяфитор пшэнэу ѿмытынэр. Къоджэ псэуплэхэм зэдагъэфедэн альэкъицт чыгухэр ялэнхэр. 7. Коммунальнэ фэло-фашлэхэм ауасэу унагьом ытыхэр аш мылькоу къылакхъэрэм ипроценти 10-м шомыкынэр. 8. Ioфшаплэхэм аштэхэ зыхъуке, Урысыем ицыфхэм фэгъэктотэнгъе ялэу шыгъэнэр. 9. Хыкумышхэм унашью аштэхэрэм пшъэдэккыж зэрахьыре шынкэхэр нах тэрэзэу гъэнэфэгъэнхэр. 10. Урысхэр тикъэралыгъо ылъапсэу зэрэштихэр штэгъэнэр.

Хэдзынхэм шъукъяланы. Зыщышумыгъэгъупш: «Цыф дэгъухеу хэдзынхэм мыклохэрэр ары хэбээ дэир хэзэйдэхэрэр».

Ылкэ хэмийльеу къыхэтэуты.

Электричествэр афыпашлагъ

Зэлхүгъэ йахъэхэль обществэу «Кубань-энерго» зыфилорэм и Адыгэ электрическэ сетьхэм гипс къыдэзыгъэлгъирэ заводы-шхуу «ВОЛМА-Майкоп» зыфилору Мыекуопэ районым щылэм къуачлэу МВТ 2,4-рэ къэзытырэ электричествэр афыпашлагъ.

Гипсийн хэшигыгъэ дунэе компаниу «ВОЛМА» зыфилорэм поселкэу гъэкырэ заводэу «ВОЛМА» Каменномостскэм къиди-МА-Майкоп» зыфилорэм шыхъагъ. Игъээсийн сомэ миллиард — Технологие пэрыйтим 1,9-м ехъу халхъагъ, ар ыкы Къыблэ Урысыем-

ЧУРСИНОВ Николай Алексей ыкъор

Къалэу Мыекуапэкэ
зы мандат зиэ хэдзыпэ
коуу N 15-мкэ Адыгэ Республикаан
и Къэралыгъо Совет — Хасэм
идепутатынымкэ канадидат

Сэ, Чурсинов Николай Алексей ыкъор, 1974-рэ ильэсийм тыгъэгъазэм и 6-м цыфыгъэ шэпхэ дахэхэм арыгъозэрэ унагьом съкъихъухагъ.

1992-рэ ильэсийм къыщегъэжъагъеу 1994-рэ ильэсийм нэс Урысые Федерацием и Уэшыгъе Клуачлэхэм къулыкъур ашысхыгъ.

1994-рэ ильэсийм къыщегъэжъагъеу Тюмень хэкумкэ къалэу Сургут съыцпсэу, същеджагъ ыкы Ioф щысшагъ. СМУ-м пхъашлэу съутигъ, автомобилистхэр зыщагъэхъазырхэрэ еджаплэм инструкторэу Ioф щысшагъ, РАО-у «Газпромым» 1999-рэ ильэсийм къыщегъэжъагъеу съутигъ.

2009-рэ ильэсийм сиунагьо сиғусэу къалэу Мыекуапэ съыцпсэунэу съкъекложыгъ. 2012-рэ ильэсийм къыщегъэжъагъеу ПАО-у «Газпромым» икъутамэ ипрофсоюз сирипаш. 2013-рэ ильэсийм МКБТУ-м юрист сэнхэхъатымкэ същеджагъ. Сишихъэгъусэре сэрыре пшъэшьитлэрэ зы шаарэ тэплүх.

Общественэ Ioфшэнэр згээцаклэ зыхъуугъэм къышыублагъеу цыф пэпч, Ioфшэлэ пэпч зыфэдэ шылыкъэр зэхэсшыкынэм зыфэгъэсагъ. Ioфыгъо зэфэшхъафхэм язэшхохынкэ хэкылэхэм салтыхъушу хүбүгэ. Нэбгырэ пэпч дысилэрэ зэлүгъэгъум нахь игъэклотыгъеу съгуушкин съифегъасэ, тызэгъусэу Ioфыгъохэм язэшхохын тутегущыгъ ыкы хэкылэгъэл гъэнэфагъэхэм такыфэкло.

Партиеу «Справедливая Россия» зыфилорэм ипрограммэ цыфхэм, Ioфшакло, гражданиным ягъогу зынтыгэшьитлэрэ зы шаарэ тэплүх.

Сэ сипшээрлыгъ:

Фэгъэктотэнгъе зиэ унагьохэм къэлэцыкъулем алаа къарагтарэ ахьщэ ылпыгъэгъур нахьыб шыгъэнэр. Сабийэ зиэ унагьохэм ялхыгъе проектхэр щынгъэгъэм щылхырыщи гъэнхэр.

Пенсионерхэм яфэшьошэ пенсие алэкгэгъэхъэнэр ыкы нэбгырэ гъэнэфагъэхэм ылпыгъэгъур ятыгъэнэр.

Гурыт ыкы аштээрэ еджалэхэр къэзүүххэрэм къалэм ипредприятихэм Ioфшэлэ чылэхэр ашагъотынхэм пас квотэхэр къыдэлтыгъэнхэр.

Хыкумышхэм унашью аштэрэм пас ашхъаклэ пшъэдэккыж ахынэр. Пышынжээ зэрагъэхъхэрэмкэ «конфискация имущества» зыфилорэ пунктыр Уголовнэ кодексим хэгъэхъажынэр.

Страховой медицинэ организациехэм азыфагу дэт нэмьи и организациехэр дэгъэзэжыгъэнхэр.

Пчыххэрэ маршрут автотранспортыр аужырэ къэцуулэгъмар зэрэнэсирэр улпъэгъулахъэнэр.

Партиеу «Справедливая Россия» шыумакъэ фэшьт!

Ылкэ хэмийльеу къыхэтэуты.

ЮРЬЕВ Николай Александр ыкъор

Къалэу Мыекуапэкэ
зы мандат зиэ хэдзыпэ
коуу N 1-мкэ Адыгэ Республикаан
и Къэралыгъо Совет — Хасэм
идепутатынымкэ канадидат

Къэралыгъор кризисым зыщихэт лъэхъэнэ къиним правительствэр зэрэзеклорэм къе-гъэльягъо Гайдар иэкономическэ политикуу іэкыб къэралыгъохэм яфинанс системэ игъэр хуулахъэнэ, ахэм ясоветнихэм игоу къафальэгъурэм шомыкынхэр лъапсэу зиэр щагъэзен зэрямыгухэллыр: хъакулахъэнэм итэн зэрэгъэпсыгъэр — байхэми, бай дэдэхэми анахь тхъамыкэхэм хъакулахъ зэрэтирэм фэд къэралыгъо казнам ахьщэ зэрэргаахъэрэр (ацкэ сомэ миллиард пчагъэрэ къэралыгъом кыылэхъэштэгъэ); чыдаагъэм ыкы газым федэу къаклаклорэр непэ зэрэгшырэм теклижыгъээнэр, ильэс къэс триллион 20 ахэм къазылаклоклэ, олигархэм хабзэм триллион 12-р аретыжы; шон пытэхэм якыдэгъэкыни, ящени къэралыгъом ыгъэзеклоу шыгъэнэр, аш миллиард пчагъэрэ федэ къыхышт. Мыхэм язакъоп мыльку къэклиялэ КПРФ-м кыгъэльягъорэр. Ахэр къызфэдэгъэфедэхэмэ, къэралыгъор социальнэ къинигъоу зэрихылэхъэрэр шыгъэзяягъэхэм хъущтгъэ. Етлани ахэм адаклоу промышленностырэм мэкью-мэшымрэ зыкъягъэлтижыгъэнэмкэ, іэкыб твархэр тэтихэмкэ зэблэхъулахъэнэмкэ типартие игоу ылъэгъурэ Ioфыгъохэр зэшшохыгъэхэхэхъэм, дунаим икъэралыгъо анахь кючэшхэм ясатырэ тыхэтштигъэ. Ау ар къызыддэхэдэхъущтэр непэрэ политическе курсым социализм игоугукэ зедгэгъазэмэ ары.

Урысыем ицыфхэм къагуруулагъ зэфэмидээнигъэм зэгүичигъе обществэу хэгъэгүм ибааныгъэ ипроцент 90-р аш щыпсэурэ прошенти 10-м зыщаем къин зэрилэгъущт. А проценти 10-м яшынгъэ зыпари щызэблахъунэу фадэх. Къольхээ тын-ыхынэм Урысыер ыпэккэ лъигъэклюатэрэл. Шуулофшэн, аш тэфэрэ ахьщэр къышуулыкээнэм шыуфэбан. Ар къызыддэхъущтэр шъом икыгъе буржуазиим цыфхэм язэкотыгъэ, ятеубытэнгъе пэдгээцүжхъэмэ ары. А шэнхэр республикэм щыпсэухэрэм ящылакъэхэм якъэлтиштэр уахтэ зыфэдэштэхъирэ къыхэхъигъэнэм фэшлэ Къэралыгъо Думэм ыкы Къэралыгъо Советым ядепутатхэм яхэдзынхэмкэ. Ишылакъэр социальнэ зэфэдэнэгъэм тыфэклонары, КПРФ-м дежуу гэштэнэрэ ары.

Ылкэ хэмийльеу къыхэтэуты.

Черкесхэмрэ къэзэкъхэмрэ заом ыпсыхъагъэх

Тарихым къеуатэ: 1914-рэ ильэсийн Йоныгъом и 19-м Германием заом къиришылдэгъагъ Урысыем. Джарэуштэу апэрэ дунэе заом къежъэнэу хъугъагъэ.

Нэужым щыгъэ Совет хабзэр къизьдахыгъэ лъехъаным Хэгъэгу зэошхуу реколкыгъэм апэрэ дунэе заом цыфхэм ацигъэгъупшэгъагъ, аужырэ ильэс зэклэлтыкюхэм ащ хэлэжъэгъэ ыки хэкодэгъэ цыфхэм бэрэ ягугуу зэрэтымышыжырэр ахами тэри тифэшьушаашэл. А заом лыгъэчэшхо хъугъагъэ. Къэралыгъо зэфэшхыаф 38-рэ хэлэжъагъ, цыфхэм зэуагъэхэм ялчагъээ миллиони 173-м ехүү.

Апэрэ дунэе заом Кавказ шыу дивизиен зэрэдунае цэргирээ щыхъугъэр хэлэжъагъ. Аш изэолхэр зэкэ Кавказым къицыхъугъагъах, быслыимэн динир алэжышигъагъ, дээм къулыкуу щахынену пшьэрлыг ялагъэп. Арэуштэу щитми, Кавказым ис лыепкхэм ячаныгъэрэ ябленагъэрэ афэгъэхыгъэ щитхуу нэкүубгъохэр тикъералыгъо имызакьюу, дунэе тарихым хэхъагъах.

Тарихым къеуатэ: Заом

къизжекъагъэр тхамафа нахь мыхъугъэу Кавказ дээс оругым ишацэу, шыудзэм игенералэу, графэу Воронцов-Дашков Илларион пачыхъэм лъэту тхиль фигъэхыгъагъ Кавказым ис лъэпкэ зэфэшхыафхэм яшоигъоныгъэцэдээ дээс кулыкъум ахэр хэхъанхэш, Урысыем ичыгу къаухумэнэу Изын къиритынэу. Йоныгъом и 27-м аш фэдэ фитынгъэ генералэу Воронцовым кыфашыгъагъ, джар изэхэшгэцэдээ Кавказ шыу дивизиен зэхажьагъ, аш къебартэе, дагыстан, чечэн, тэттар, черкес ыкли ингуш полкхэр хэтыгъэх.

Зыфедэ къемыхъугъэ лыгъэрэ лыбленагъэрэ къиззерахэфагъэм фэшл адигэ зэолхэм бъяэхэлхэе лъаплэхэр къафагъэшьошэгъагъах. Георгиевскэ къацым истепень зэфэшхыафхэр къаратыгъагъах подхорунжиен Пэктэшо Уцужыкъо, юнкерэу Джарымэ Мусэ, урядники Шынэлэхэй Рэмэзанэ, Хамыкъо Зэчэрые, Султан Байзэтджэрые, нэмыхъэми.

Зэмыблэжхээ заом хэлэжъагъэхэм ащишхэр граждан заоу 1917-рэ ильэсийн къеэжъагъеми хэлэжъэнхуу хъугъагъэ, офицерыцээр бэмэ къафагъэшьошэгъагъ. Ахэм ашишгъэх Аджыгырые Батыр-Гирей (Улап), Ацумыж Исхъякъ (шапсыгъ), Беданэкъо Мыхамодэ Алкъэс ыкъор (Хыакимээ), Ажыгое Пычимафэ Чэлэмэт ыкъор (Еджэркъуай), Бэгүүгэ Хьамидэ, Бжыхъакъохэу Алджеэрий, Аслын-бек, Бейбулат, Аслын-бек, Дэрэ Мы-

шэост, Къэзанэкъо Сагат-Гирей, Күшү Ерэджыбэ, Мэрэтыкъо Тэтэршъоа, Тыкъэ Едыдж, Цэйхэу Аюбэ, Сулейман, Шэуджэн Индрис, нэмыхъэми.

Адигэхэмрэ къэзэкъхэмрэ зэготхэу Галицием, Карпатхэм, Румынием пхьашэу ашызэуагъэх. **Тарихым къеуатэ: 1915-рэ ильэсийн къушхъэчэхэм венгрэхэр агъэшынэхи, рафыжъэжыгъэх.** «Емыллыч дивизиен» зэоныр Подольскэ губернием къышэзгъэжагъэр къочэ зэхэль-зэдэлжүэу, щынэр зымышыэрэ цыфхэр зыхэт дивизиен альтигъэштэгъагъ. Урыси, адыги, нэмыхъи лъэпкхэм къаҳэклигъэ цыфхэри заом зэшихэм афэдэу ышыгъагъэх.

Апэрэ дунэе заом къэзэкъхэри чанзу хэлэжъагъэх. Черкес полкын хэтхэми ар дэгъоу ашыгъэштэгъэх. Зэштихъуу Ѣынхээ, ау лыгъэрэ бленагъэрэ къызхэштэе дээлжолхэм шхъэлэфэнгъэ зэфашыгъэх, дэгъоу зэфышигъэх. Зэкэ-

ми къагурыштыгъ зы хэгъэгү къызэррагъэгъунэрэ, зы лъэбэкъуки къызэрэзэкъэмэхээхэр, анапэ зэрэтырамыхъяштыгъ.

Къэзэкъкъэ зызыльтигъыре постэумэ ашыгъупшэштэ Георгиевскэ къаш къызэрратыгъэгъэ Коэзма Крючковыр, подхорунжье Константин Недорубовыр, В. Телловыр, А. Сухоруковыр, нэмыхъэми.

Заом ыпсыхъагъэ цыфхэм мамырныгъэм уасэу илэр зыфэдэр дэгъоу къагурыуагъэу Ѣынхэгъэ зэошхом хэлэжъагъэхэм къэзэкъхэмрэ черкесхэмрэ зэкъошныгъэу азыфагу илтыр агъэптигъ. Аш фэдэ зыкыныгъэр, зэгурноныгъэр пшыгъупшэнэу Ѣытэп, аш лъэпкхэм ямызакьюу, лъэхъанхэри, лъэлжхэри зэрэхых. Пшызэ шъольыррэ Темир Кавказымрэ аркыгыгэ зэоли мини 100-м ехүү заом хэлэжъагъ. Нэбгырэ мин 30-м ехүү аш хэкюдагь. Ахэм янэзээлпээ, яшэжэ саугытэу бэдээгъум и 28-м къалэу Краснодар къышызэуахыгъэм тетхагь: «Казакам и черкесам — героям Первой мировой войны».

(Тикорр.).

Гъучым псэ къыпегъакъэ

Зиунагъо зэгурыоныгъэрэ зэфагъэрэ зэрыльзэу, ыгу зыфэштэгъэ сэнхэхатым рулахъэм, рулысужын амал зиёд цыфхым насын имыгъэу пльытэн пльэкъынгъэ. Аш фэдэ лэжъакъуу зигугъу непэ къэсшыим сишигъор.

Мамыщ Аминэ къуджэу Хыакимээ щэпсэу нахь мышыеми, Кошхъэблэ районэу а чылэр зыхахъэрэм имызакьюу, тиреспубликэ ичыпладхэм ащицэрий. Аш ишшагъэхэм Мыекуули мызэу, мыттоу уашыукиэн пльэкъыщ. Ижырэм къыщегъэжъагъуу адигэхэм анах агъэлэпээрэ сэнхэхатым зэрэпильтэимрэ 1916-сэнгъэрэ хэлтэймрэ ары ильэс 41-рэ зыныбжь хуульфыгъэм цыфхэм лытэнгъэ къыфязыгъэшшэр. Аминэ гүүкэ, гъучым псэ къыпизыгъакъе, дышъэр зыгъе къыпизыгъэрэ цыфхэм ар ащиц.

— Гъучым апэу «сэлам есэзгэхъягъэр» сяят, — къеуатэ Аминэ. — совхозын электрикэу ар ѿшлажьештэгъ. Ау гүүкэнхъэштэнми фэкулаиштэгъ. Сыцыклизэ слэгъущтэгъэ аш дэжэ зэрэхъэлжыкъыр, цыфхэр къызэрэштигъуугъхэр, ишшугъэ къызэрэригъакъор. Аш къыххэе сэри зыгорэ сышынным, цыфхэм сишигъэ язгъэкъынным

ситетэнцэцыхъэ сыхъугъ. Еджацэлэхээ цэсээ Аминэ зэнэкъокъу зэфэшхыафхэм ахэлажьештэгъ, хагъэунэфыкъырэренеу «зыгорэхэр зэхипцэштэгъ». Ау, гүүкэнхъэм фэщагъ нахь мышыеми, гурьт еджацэлэхээ къызеехъуухж, 1992-рэ ильэсийн Аминэ зычэхъагъэр Къэбэртэе-Бэлькъар мэкүүмэш академиим зоотехникэмкэ ифакультет. Совхозын еджацэлэхээ къызеехъагъэрэ ныбжыкъэм къызэгъэзжэжъям, бывлымхъюу фермэм гүүхъагъ. Ау ильэситло lof зыщешэл нэуж а сэнхэхатым ыгу зэрэфэмэшагъэр къыгурлыу, къыуукижыгъигъ.

— Лъэхъэнэ посынкашээл ащицгъум, — ыгу къэхэжъыжы хуульфыгъэм. — «Сшхъэ сыйфэлэжъэжын» сиши lofшэлпабэ зэблэхсүүг. Угъукэ къодыекъэ пшхъэ пыгыжынным

плээкъынэу Ѣытэгъэп. Цыфхэм лъекэ шыгъэ пкыгъом ыпэу машинэм шышыхэрэ нахь пыутэу къашфышигъэх. Шу спэччырэ Ѣофым сирыпсэун спэкынэу Ѣытэгъэп.

2003-рэ ильэсийн Аминэ унагъо ышыгъагъ. Аш фэшхъафэу гүүкэл гу лъинэхъэ тэхуульгэ цыфхэм лъекэ шыгъэгээ пкыгъохэм нахь закызээрэфагъэзэжыр. Аш төубитэгъэ гъэнэфагъэ ригъэшыгъ — гъучым ишшээнгъээ рипхынэу риходхъагъ. Сыдрэ егъэжъэгъуу къинми, цыклизээ илэпэлсэнгъээ мыльку къыфихъуу ригъэжъагъ. Аш гур къытэгъагъ, исэннаущыгъэ хигъэхъонми нахь къигъэгүшүгү...

Непэ Аминэ итэтийс хэлээлэхээ шыгъэхэм, ибагъэхэм, икъэлэхээхэм чылабээмэ уашыукиэн пльэкъыщ. Чээши маги имыгъэу хыакимээ гүүкэл гъучыр егъажъэ, еупклатэ, ешыхъэ. Ау ильэс 13 хуульгээ мэгүүкэми, непи зызғицэсэн зэрэштигъэр аш ешэ. «Интернетым сис зэпти. Аш

къырагъэуцорэ гууч хъагъэхэм сяплы, зэсэгъяшхэх. Къэлэпчээжэхые пшыу улокыжыкъе непэ цыфыр бгэрэзэнэу Ѣытэп. Аш нахь дахэу фэшшынэу хэти фэшт. Сэри къэ горэ сиүштэйнэр сиклас. Арышь, «Іэпэлэсэнгъэм гъунэ илэп» зыуагъэм тиримыгъэфагъэуу плон пльэкъихэнэп!»

Ицыфыгъэрэ ихалэлгъээрэ уасэ афэозгъэшырэ Ѣофхъэбзэбэ Аминэ чылэу къыздэхъухъагъэм Ѣигъэцэлгээ. Къэлэцыкъуу ыгыгъэлэх, еджацэлэх, мэштими аш ишшэхшо непи аргэгээх, зыфэгъэсэгэхээ сэнхэхатымкэ зэрилжээгээ адэлэпилэ. Шырынгыгъэмрэ Ѣэдэбнгыгъэмрэ аш икъулагынгъэ аголь. Ахэри цыфыгум лъагъо фыхэзышырэ нэшан. Арышь, уемыхырэхышэжкээу къапломи хъущт — непэ Ѣынгъэгъэ гъогу тэрээ, гъогу дахэ Аминэ еклю. Къэнэжъырэр зы — Тхъэм тифельзэу игүхэлэх постэури къыдэхъууныш, ригъэжъэгъэ Ѣофым илэшүүгъэ сишигъоки зэхишээ зэптигъи. Чылэр къыпфэрэз, Амин!

СИХЪУ Султан.

**Краснодар краим и Апшеронскэ район ти-
шъольыр ичъиопс ианахъ чыпІэ дахэхэм
ащыщэу Гъуамэ т҃уакІэ зыфаIорэр хэт.
Гъомэ къушхъэтх зэгокыгъэр зекIохэм
апае 2000-рэ ильэсым къышыублагъэу
къызэIуахыгъ. Ау аш тарихъэу пылтыр
1717-рэ ильэсым къышежъэ.**

Кызыэралоттажырэмкіэ, тырку пашау Мурза-бей иаскэрхэр иғұссехәу, адыгә чыләмә ащыхункіәмә шіоғыро, Гъумә тұуакіәмкіэ гәбыльығъеу къякүн имурадәу къыздахъәм, адыгә шыуҳем къауцухъәхи, тырку аскэрхэр зәхаутығъәх. Илъес 300 іәпә-цыпә ар зыышхуғъе уахтәм тешілжырыг. Ау тұуакіәм ыңға тарихъым къыхәнаға. «Гуамә (гум ымыштәрә) тұуак!» — пыир зыышзәхаутығъә чыныпә гуих — апәрәмкіэ. Ятлонәрә еплъыкіәмкіэ, тұуакіәм ыңға зәпхыгъәр мәзыбжыәмә яухұумап! — адигән

куамэхэр зекюхэмкі щынэгъончэ хүмэ, түақіем кыдағынанх. Чыюпсым щыхъуре-щышшэхэрэм цыфыр егъелыягъеу ахэлбенеу щытеп. Ау аш ишұағые, күшүхъэтх зэгокығъем ачіегъ учіэтәу, жыңбылтагъем тхъағъо хәбгүятәзә гъогууанерлъыгъектүйтә. Зэгорэм, ильес миллион пчыагъэхэмкі уз-

Іэпүілгэу езыгъэкыщт юфынхъохэр къышхъапэштых. Ашфэдэу 1934-рэ ильэсэм Гъумэ тlyakл мэшлоку гьогур щыпхырашыгъагь. Мэз хъызмэтшланлэхэу мыш щылажжэштыгъехэм ар къафэфедагь. Ау нэужым мэзым ииупкын мыш щызэтрагъеуциагь, Гъумэ tlyakлэр чыюпс хвалэмэтхэм япчыагъе хэтэу къаухуумэ хуугъэ. Tlyakлэм Гъумэ ыкли Мэзмай цыиф псэуплэхэр зэрепхых, икынхъагъе километришрэ метрэ шынишрэ мэхьу. Зеклохэр зезищэрэ мэшлокум километрэрэ метрэ 707-рэ екүшь, къэуцу. А чыплэм зеклохэм зызшагъэлсэфын альэкыщт шхапл щызэтегъэпсихъагь. ыцлэр — «1707». Мыш екынхешь, лъэс зеклонир зикласэхэр къушхъэ tlyakлэм щыпхырышыгъэ мэшлоку гьогум готхэу язекло ляньгэклуатэ. Нахь мэшлоку цыклик тет (дрезина), ау аш ифэрэр бэп. Шынкъэр плоштмэ, tlyakлэм лъэсэу ущызеклоним нахь охътабэ ехьими, нахь гъэшэгъон: псыкъечэхыгъэхэм уаблэкли, Къурджыгсэу дэччырэм инэпкь гохыгъэмэ уатехъашу.

Кэлэбэжкьмэ, Хышшуу Тетисчыгэг щыгэгэе Гъумэ къушхъэтхыр динозаврэхэм яльхъан къелыжыгъэу, непэрэ лъэхъаным мы чыплэм ибысын мэу чыгум шъхъащт! Мэшлокум зитысхъэхэклэ, а тарихъ къебархэр тетхагъэхэу зеклохэр рагъэдэлүх.

Зы чыплэ горэм, зызыонтлэрэ гьогум икъэгъэзгэхүхэм ашиш, ушъорэкли псыхъом хэфагъэу мэшлоку цыклы хэль. Ар ильэсипшыклэ узэклэлбэжкьмэ хуугъэгъэ юф. Кымафэм мэшлоку гьогум тусэягъэ хуугъэ осыр пхыриутызэ рыклошуным щыгугыгъэ машинистым ихэукъонигъэклэ мэшлокур рельсмэ атекли, псыхъом хэфагъ... Машинистыр ыукигъ, дисыгъэхэр псаоу къыхэкъыжыгъэх. Мы чыплэм ущысакын зэрэфаем инэпэепль саугээтэу мэшлокур псыхъом къыхамыхыжьэу къагъэнагь.

Мыгъэрэ ошххэм tlyakлэм зэрарышхо рапхыгь. Мыжьохэр къызщеохыгъэ чыплабэ илэ хуугъэ. Ахэр мэшлоку гьогум зыщытефагъэхэри къыхэкъыгъэх,

Мыгъэрэ ошххэм түақләм зэрарышо рахыгъ. Мыжъохэр кызыщехыгъэ чыпладэ илэ хүгъэ. Ахэр мэшлөку гьогум зыщитефагъэхэри кыххэкыгъэх, гьогур псынкіэу къаукъэбзыжыгъ, ау нэпкь гоуғэхэр къашыхъагъэх, гъэцкіэжынхэр ащэклох. Арышь, сабыйхэр зигъусэ зеклохэр лъэшшу сакынхэ фае — чыплэ щынағью кыххэкыгъэрэм ясабийхэм ана-иэ тетэв аблэкынхэ фае.

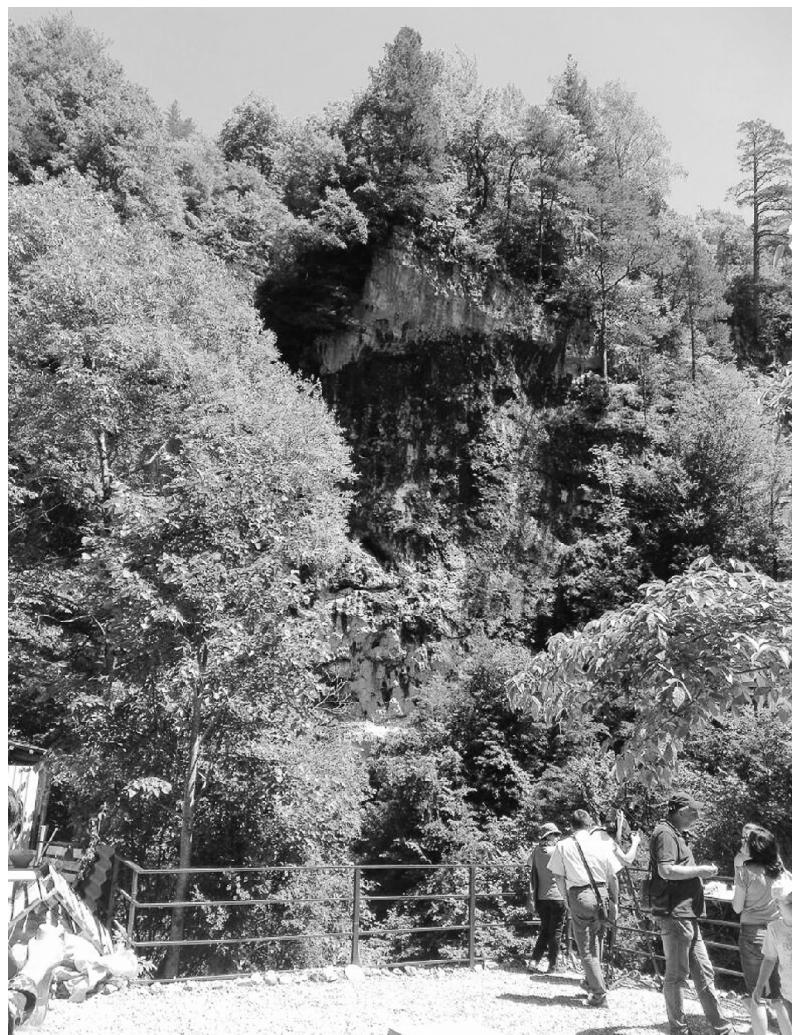
Гъуамэ тlyaklэ къезыгъэгъу-
нэрэ хъызмэтшаплэм илофы-
шлехэр анахъэу зыгъэгумэкы-
хэрэм ащыц пкэшъехъоу «ог-
невкэклэ» заджхэрэм хэ-
шьзэе чыыгхэр зэригъэклоды-
хэрэр. Мы пкэшъехъу лъэп-
кыр Шъячэ иурамхэм ягъэ-
дэхэн пае Гурыт Азием къы-
ращыгъэ чыыг-пальмэхэм ахэ-
сэу тишъолъыр къырахъанэу
хъуగъэ. Джы огневкэр Крас-
нодар краим ыкчи Адыгеим
яхшьзэе чыыгхэм якгузъэу, ят-
хъалпэхэр ешхых, куамэхэр
егъэгъух. Шыыпкъэр площтмэ,
Гъуамэ tlyaklэм ичыюопс ащ
ежъ-ежъырэу фырикунэу щэ-
гугых, пкэшъехъухэр зыгъэ-
клодышт щэнаутыр чыыгмэ аты-
раутхэрэп.

Псыхьюо Сухая Балка зы-
фиордур Къурджыпс зыщыхэ-
льеджэхырэ чыпцэм лъэмидж
тель. Мэшюко гъогур лъэмидж-
джымкэ екы. Хэгъэгу зэошхом
ильэхъан, 1942-рэ ильэсым,
лъэмиджыр партизанхэм къы-
зераагъэогъагъэм иштуагъякэ
нэмыцхэр Шъачэ нэссынгугъэ-
хэп. Джы лъэмиджыр Мэзмай
къикыре сатышхэм яуцуп.
Пкыгьо іашыгъэ зэфэшхъяаф-
хэр, шайчихэр мыш шашэх.

Гъуамэ түуаклэр адыгэмэ япсүүпээ зэрээтыгыгээр къэзышувыхъятырэ археологическе пкыыгъю зэфэшхъяфыбэ мы чыпіләхэм къащағьоты — къаммэхэр, Ѣбзащәхэр къазщахыгъе чыпіләхэр къушхъяэтхымэ къахәкыгъэх. Аүзэ, километришырэ метрэ шъищирэ хъурэ гъогур къекоку. Мэзмай унэсынкіэ зи арэл къенжжырырэ, ау мыжъокъеохым зэпиутыгъе мэшлоку гъогур мыш къышшэуцү. Лъэсэуи, хэшшык фыуимыләмэ, рыклогъуай. Арышь, зеклохэм мыш дэжжым шағазажбы

жыбын шаа бээзэжьбы.
Сыдэү щытми, Гүуамэ тъяа-
кіе тичіюпс ичіпілә анах
дахэхэм зэраащиымкіе зэ-
рыктуагъэм, щеч хэммыльэу,
кылдырыгъаштшэт.

**ТЭУ Замир.
Адыгэ Республикаем иза-**

ТЫГЭНЭБЗҮЙ

Къеблагъ, ильэсыкэ еджэгъур!

Мафэ къэс рэхьатэу, нэгушлоу, гъэбэжкоу, кэ-ракиэ бжыхъэр нахь къэ-куат. Чым ишьо-тепльэ шхонтулбизи игъорыгью «дышэ джанекэ» зэблэхъу. Охтэ гупсэф шагыу бжыхъэр, гъэмэфэ мэзи-щим фабэу, жьоркъеу, тыгъе кыпльыкэ щылагъэр мэктэ-макиэ щигзээье-зэ, чым ащ тынчныгъэр кытлыргуащэ.

Бжыхъэм имэфэпч мэ-фэкыбэ зэфешхъафхэм-киэ зэлъыпкыагь — бэрэ-

чет. Ахэм апэрэр ыкыи анахь мэхьанэ зилэр Ильэ-сыкэ еджэгъур ары. Ти Адыгэ Республика хэгъэ-гушху Урысыем ыкыи нэ-мыкы субъектхэм адыри-гаштэу, лээпкь плуньгэ-гэсэнгъэр епэсыгъэ шуашэм игъэуцогъэним-кэ, зигъо тофыгью иныр щытху хэльэу зэшхохы-гээнимкэ ишыклагъэр зэ-кэ ригъекью мэпсэй.

Ионыгъом и 1-м Адыгэ-им ит ублэпкэ, гурыт, сэнхьят зэгэгъотыгэе

еджаплэхэм ыкыи апшьэ-ре еджэпшохху Адыгэ кээралыгъо университе-тымрэ Мыекьопэ къэралыгъо технологичесэ универсиетымрэ япчхээр кызыгуахыжыщтых. Ахэр Ильэсыкэ еджэгъум фэхъазырх — зэхүгъэх, гуягъэлэх, къабзэх.

Ионыгъом и 1-м нэгыре мин пчыагъэ гуугэ нэфхэм зыльщэу, еджэпкэ пчыэ-шхонтулбизи апэрэр яльэ-бэкъоштых. Мигъэ апэрэ классым клохэрэм япчы-

аэрэ классым феузэнкы. Шуфэс фабэр, нэпльэгъу хъалэлэр кэлэцыкы ку-пым апегъохы, адрэхэми зэдьрагъаштэу сэламыр къахыжы, егъэтэсийжых. Апэрэмкэ, ыцэ ятаци пытэу арело, амакъэ тоу, зытго-зыщэ къарегъэлжы, еланэ еджэкю цыкликэм ацэ-альэкъуацэхэр журна-лымкэ кыпчызы, нэгын-рэ пэпчч «Я» ыломэ, къэтэджызэ, зафигъэнэосаг. Еджэн-гэсэнгъэр пышсэ-гъашэгъон дэдэу зэрээхэльтийр бзэ гуруйгъошу-

кэ ариуагь. Тхыльтым гу-сэныгъэ-блэгэныгъэ пытэ дашэу, тхэн-еджэн тофыг-егуухэмэ, еджэкю дэгъу зэрэхуутхэр аригъэшлагь. Еджаплэхэм щеджэфхэм нэгдэгэбэ зэргэгэштыр зарелом, ягуалуу кынгуулжыгъэх. Предметхээ, урокхэу ялэхтхэм, ахэр зыфэдэхэм, еджэгүү ильэхэр хэтки зэрэхтхагъохэм, ини зыхуухэки ахэр агу кызээринэжыщхэм ахигъэдэгъагьэх. Усэхэр, пышсэхэр, тхыдэхэр зы-шэхэрэр, пкэн-лъенэ,

нэу, гээснэгъэм лъэбэку дахэхэр щашынхэу, яга-шэ тынчэу, игугэ хэти кыдэххунэу афэтэо.

рэмэкъэгъэу емызэшчи-жыр еджаклохэм Дэнэф агуригъэуагь, такыкы 10-м щагум рищхи, жы къабзэ къаригъэшагь. Къэ-клошт урокым ашыабэ да-шэу, якэлэгэгэдэжэ ныб-жыкыкэ дахэу Дэнэф емы-пльэкхэу апэрэ мафэр куагьэ. Кложыгъор кызэ-сим, «Хъяркэ!» кэлэгэгэ-джэм къариуагь, янэ-ятэхэр, янэж-ятэххэр разэхэу къяжэштыгъэх. Джы апэрэ классым иеджэкю цыкликэм ежхэми ины-шно хуупагъэхэу закы-щихуужыщтыгъ, неущрэ мафэм фэчэфэу папльэш-тигъэх.

Къахэгыгъэх апэрэ классыр зыублагъэхэм «артист цыкы» шынгэхэри, лушыжыхэри, нахь ушэфыгъэхэри, сабый-сабый шынгэхэри, зэкэ шоигъор кызээгъэхэри. Апэрэ урок сыхатыр нэрэ-лэрэм чыагъэ, оды-джынэр кытеуагь. Ар ээ-

Къэлэ гурыт еджаплэхэм анахыжым ильэсыкэ

Апэрэ одыджеинир кытеуагь

Рассказ

еджэгъумкэ апэрэр оды-джеинир дахэу щыжынчыгъ. Мигъэ мыш апэрэ классиш ил, ахэм нэгыре 30 ілпэ-цыгэ зырэз арыс.

А 1-рэ «А» классым непэ апэрэр кэлэгэдэжэ ныбжыкэ дэдэу Дэнэф илофшэн щыргэгъажэ. Мэгумэкы пшыашъэр..., ынэ кыкыгъэцожырэри, ыгукэ щыччырэри бэдэд. Ауми, «Тхээр сиғус!» — elo, зересагъэу зызэклеубытэ,

апэрэ классым феузэнкы. Шуфэс фабэр, нэпльэгъу хъалэлэр кэлэцыкы ку-пым апегъохы, адрэхэми зэдьрагъаштэу сэламыр къахыжы, егъэтэсийжых. Апэрэмкэ, ыцэ ятаци пытэу арело, амакъэ тоу, зытго-зыщэ къарегъэлжы, еланэ еджэкю цыкликэм ацэ-альэкъуацэхэр журна-лымкэ кыпчызы, нэгын-рэ пэпчч «Я» ыломэ, къэтэджызэ, зафигъэнэосаг. Еджэн-гэсэнгъэр пышсэ-гъашэгъон дэдэу зэрээхэльтийр бзэ гуруйгъошу-

кэ ариуагь. Тхыльтым гу-сэныгъэ-блэгэныгъэ пытэ дашэу, тхэн-еджэн тофыг-егуухэмэ, еджэкю дэгъу зэрэхуутхэр аригъэшлагь. Еджаплэхэм щеджэфхэм нэгдэгэбэ зэргэгэштыр зарелом, ягуалуу кынгуулжыгъэх. Предметхээ, урокхэу ялэхтхэм, ахэр зыфэдэхэм, еджэгүү ильэхэр хэтки зэрэхтхагъохэм, ини зыхуухэки ахэр агу кызээринэжыщхэм ахигъэдэгъагьэх. Усэхэр, пышсэхэр, тхыдэхэр зы-шэхэрэр, пкэн-лъенэ,

пхыашэу ахэлжьагь, къэ-ралыгъо наградэ инхэр — Быракъ Плъыжым иорден, Жъоғъо Плъыжым иорден, медальхэр кыт-фагъэшьошагъэх. Зэо

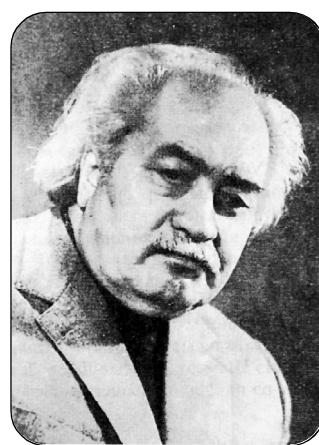

ужым щынгэ-псэукээм изэтегъэцожын зэрэфэлэхэу хэтгэгь.

Творчествэм зыфежьагъэр пенсиием зэкор ары. Гүусэ ийэу «Шэуджэн Мос», «Не забудь-те», «Над Псковском» (адыгабзэкэ зэридээжыгъыг «Зыщышумыгъэгүүш!») зыфиохэрэр кыдигъэгъэх.

Шэуджэн Аюбэ Уры-сыем ижурналистхэм я Союз хэтгэгь.

Ионыгъом къэхъугъэхэр

«Тыгъэр ташхъагь», «Цы-фым ильээж», романхэр (5) урысызбээкэ кыдэ-гыгъэх.

Еутых Аскэр ипъесхэхэу «Ася», «Бзылъфыгъэ цыкы», «Зэптихыгъэ пшэхъухэр» зыфиохэрэр Адыгэ Лъэпкь театрэ шагъеуцугъэх. Ытхыгъэмэ ашыцхэр чехыбээ-кэ, украинаабзэкэ, словакыбзэкэ зерадзээгъэх.

Еутых Аскэр АР-м ина-роднэ тхаклы, УФ-м итхаклохэм я Союз 1938-рэ ильэсүм кынчегъэжьагъэхэтгэгь.

Хъэдэгъэлэ Аскэр (1922 — 2009) Ионыгъом и 20-м, 1922-рэ ильэсүм Хъатикъуае кынчыхуугъ.

ЕУТЫХ Аскэр (1915 — 1999) къуаджэу Хъати-къуае Ионыгъом и 25-м, 1915-рэ ильэсүм кынчыхуугъ. Ытхыгъэрэр 1934-рэ ильэсүм кынчегъэжьагъэхэтгэгь хеутых. Хэгъэг-у зэошхом Еутыхыр хэлжьагь, орден ыкыи мэдальхэр кынчагъэшьошагъэх. Ихудожественне тхытхэр 1939-рэ ильэсүм кынчыбулагъэу кынчдээх. Рассказхэр зыдэхэр, усэ тхылъеу «Тимафэхэр», пьесэхэр, лиричесэ повестэу «Сышнахыжъ» зыфиохэрэр кынчихуугъэх.

Зэо ужым адыгабзэкли урысызбээхэр бэ ытхыгъэр, поэмхэр дэтэу «Насып», повестэу «Іэнэтэ дэгъу»,

Лыжъым иосыет

(Тхыдэжь)

Зы лыжъ горэм ыкью осыет кыфишилжыгъагь:

— Джы, сиклал, сэ сэлэ, о дэгью ушынэнэу, лэжэгъэгэ бэгъуагьэ къэ-хыжынену уфаемэ, гъатхэм цу къолэнинблыкэ жъо, бжыхэе къэс унакэ шы, — ыуагь лыжъым.

Аш кыкырэр ымашуэй калэр бэрэ егушигысаг. Ау кышынэн ылтээгыгъэп. Еланэ лыжъэм анахь лу-шэу чылэм дэсүм дэжь куагьэ.

— Мынг фэдэ осыет тятае кынчифишилжыгъагь шхъяа, кыкырэр сшэ-эрэп, ар кынсалпо сшоин-гью уаджэхээ кынчыгъагь, — ыуагь лыжъым.

— Ар, сиклал, кын-зэрэбгүрион фаэр ма-ры: уилэжыгъэ бэгъонену уфаемэ, гъатхэм пасэу

осыр къолэн-пкленэу тэл-лызэ чыгур жъо; уз-тэгээпсэхыгъагьэу ушынэнэу пшоигъомэ, ильэс къэс уиунэ гъекрэхкэжь. Джы-ры аш уятае кынчигъэ-кыгъэр, — ыуагь лы-жъым.

НЭХЭЕ Руслан.

Чыгур щынгэшт

Чыгур щынгэшт
Чыгур кынчэхыгъэ,
Сабыир кынч
Щагъэхыгъэ.

Чыгур щынгэшт
Псыхъор кынчкэчыгъэ,

Цыфым иакъыл
Егъэушорэхыгъэ.

Улъымыбэнэжь
Салэ зыххуужьэу,
Жым зыххэхажырэм,
Умыгъэлэпэжь!

**Нэклубгъор зыгъэхвазыгъэр
МАМЫРЫКЬО Нуриет.**

 ФУТБОЛ. ПРЕМЬЕР-КУПЫР

Къэзыгъэзэжъырэр аштэжъы

Урысые Федерацием футболымкэ изэнэкъоку хэлэжъэрэ командэхэм ятфэнэрэ ештэгъухэр мы мафэхэм ялагъэх. Москва иклубхэм зэлукъэгъухэм теклонигъэр къащаахыг, ауж къинэхэрэм ячыпшэхэр къабгынэн алъэкъыгъэп.

Я 5-рэ ештэгъухэр

«Крылья Советов» — «Уфа» — 0:1, «Оренбург» — «Рубин» — 1:1, «Томь» — ЦСКА — 0:1, «Зенит» — «Амкар» — 3:0, «Урал» — «Арсенал» — 1:1, «Терек» — «Ростов» — 2:1, «Краснодар» — «Локомотив» — 1:2, «Анжи» — «Спартак» — 0:2. «Локомотив» Москва итренер

шъхъаэу Юрий Семинир агъенэфагъ, аэрэ ештэгъур Краснодар щыриагъ. Москва икомандэхэм анэмыхыг «Кубань» Краснодар Ю. Семинир дэгъоу зэрэштэгъэр, «Локомотивын» итренер шъхъаэу гъогъуищэ тапэкэ зэрэштэгъэр футболым пышагъэхэм ашыгъупшэрэп. Ю. Семинир «Кубань» щешэ зэхъум, командэм хэтыгъэх Алек-

сандр Плошник, Николай Колесовыр, Натхъо Адам, Сергей Горюновыр, фэшхъафхэу тифутбол цэвиро щихъугъэхэр.

«Локомотив» мыгъэ аэрэ теклонигъэр къидихыгь. «Спартак», «Терек», ЦСКА-р аэрэ итхэм пытэу ахэуонхэм фэбанэх. «Зенит», «Краснодар», «Ростов» Европэм икубокхэм ахэлэжъэнхэм фэш амалышуухэр ялх. Зэнэкъокум анах лъэшыр къыгъэлэгъошт.

Зэтэгъапшэх

Я 5-рэ ештэгъухэм ауж командэхэр чыпшэу зыдэштэхэм шуашащтэгъгуазэ.

1. «Спартак» — 13
2. ЦСКА — 11
3. «Терек» — 10
4. «Зенит» — 9

5. «Амкар» — 8
6. «Краснодар» — 7
7. «Ростов» — 7
8. «Анжи» — 7
9. «Локомотив» — 7
10. «Урал» — 5
11. «Арсенал» — 5
12. «Уфа» — 4
13. «Томь» — 4
14. «Рубин» — 3
15. «Оренбург» — 3
16. «Кр. Советов» — 2.

ЗИЧЭЗҮҮ

ЗЭНЭКЪОКҮҮР

9.09

«Спартак» — «Локомотив»
«Рубин» — «Урал»
«Анжи» — «Оренбург»
«Арсенал» — «Зенит»
«Амкар» — «Томь»
ЦСКА — «Терек»
«Ростов» — «Кр. Советов»
«Уфа» — «Краснодар».

Зэхэзыщагъэр
ыкИ къыдэзыгъэкъырэр:
Адыгэ Республика
кэм лъэпкъ
Иофхэмкэ, Иэкыб
къэралхэм ашы-
псэурэ тильэп-
къэгъухэм адырэ
зэпхыныгъэхэмкэ
ыкИ къэбар
жъугъэм иамал-
хэмкэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стянскэр, 236

Редакциер
зыдэшырэр:
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шхъаїэм
иапэрэ гудадэр:
52-49-44,

редактор гудадэр-
шхъаїэмкъыж зы-
хырые секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adyvoice@mail.ru

Зыщаушыхыты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын Иофхэмкэ,
телерадиокъэтын-
хэмкэ ыкИ зэлъы-
Іэсикэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чыпшэгъэлэх
шапI, зэраушыхы-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаухаутырэр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗекІэмкИ
пчагъэр
4041
Индексхэр
52161
52162
Зак. 501

Хэутын
уздыкІэтхэнэу Ѣыт
уахтэр
Сыхъатыр 18.00
Зыщаухаутырэр
уахтэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шхъаїэм
иапэрэ

Дэрбэ Т. И.

Редактор
шхъаїэм
иапэрэ

МэшлІэкъо С. А.

Пшъедэкъыж
зыхырые
секретарыр
ЖакІэмкъо

А. З.

 КУПЭУ «КЪЫБЛЭР»

Нахьышум тежэ

«Зэкъошныгъ» Мыекъуапэ — «Динамо» Ставрополь — 0:1.

Шышхъэум и 26-м Адыгэ республикэ стадионым
шызэдешшагъэх.

Зезышагъэхэр: В. Ермаков, М. Быков, П. Евстафиади
— Краснодар.

«Зэкъошныгъ»: Шэуджэн, Невидимый (Такълыг, 78),

Мыкъо Мурат, Мыкъо Абрек (Дудин, 9), Аушев,

Шалбузов, Ахмедханов (Датхъужъ, 55), Чернышев,

Каменкин (лацэ, 46), Къонэ (Волков, 62), Арефьев.

Къэлапчъэм Ыэгуор дэзыдзагъэр: С. Сердюков — 57.

Ауж укынэ зыхъукъэ, укынэлэхэдешшагъэхэр командэм зэлукъэгъур зэрэпшүихыщ шыкъэхэр нахьышум къегъотых, гүгъэу илэм хэхъо. «Зэкъошныгъэр» теклонигъэм фэбэнагъ, ау имурадхэр къидэхъугъэхэр. А. Арефьевыр, А. Іашшэр, А. Датхъужъыр, нэмыхыкхэри апэкэ илъыщтэгъэх, къэлапчъэм лъэшэу даоштэгъэх, ау дэгъоу ештэгъэхэр дэзагъэр дэшигээхэдээ. С. Сердюков — 57.

Пресс-зэлукъэр

«Динамэм» итренер шхъаэу А. Муликовыр ештэгъум къэхүхэу фэхъугъээм ыгъэрэзагъ. Мэхапшэхээзэ, шуамбгъоу «Динамэр» ештэгъэр. Ставрополь истадион изытет Ѣыкъиетыжыныр псынкэ къыфэхъуцштэп. Тиреспубликэ истадион хъакъэхэм лъэшэу агурихыгъ.

«Зэкъошныгъэм» итренер шхъаэу А. Дерибериным анахъеу къыхигъэштэгъэр тренерхэм яунашохээр тифуболистхэм зэрамыгъэцакъэрэр, чы зээцизым хэуконошыгъэхэр Ѣашыгъээзэ Ыэгуор

зэрэчланэрэр, тикомандэ иешлакъэ къыгъотын зэримыльэкъырэр ары. А. Артеменкэм, Т. Енин, Аджинджал зэшхэм, В. Еркович, опыт зиэ фэшхъаф футуболистхэу ныбжыкъэхэм Ѣысэ афэхъуцтэгъэхэм

«Биолог» — «Мэшыкъу» — 1:0, «Шъачэ» — «Ангушт» — 1:1, «Армавир» — «Чайка» — 0:2.

Чыпшэхэр

1. «Биолог» — 15

ионыгъом и 2-м «Зэкъошныгъэр» Пятигорскэ Ѣыкъуцтэшт чыпшэ командэу «Мэшыкъом».

Сурэтыр «Зэкъошныгъэмрэ» «Динамэр» язэлукъэгъу къытштетхыгъ.

 ГАНДБОЛ

«Динамэм» ыхъыгъ

Астрахань хэкум игубернатор и Кубок фэгъэхъыгъэ зэлукъэгъухэм Мыекъуапэ икомандэу «АГУ-Адыифыр» ахэлэжъагъ. «Динамо» Волгоград апэрэ чыпшэхэр къыдихи, шуахъафтын шхъаэр фагъэшьошагъ.

2016 — 2017-рэ ильэс зэнэкъокум командэхэм зыфагъэхъыры. Астрахань Ѣыкъогъэ зэлукъэгъухэм яшуагъэкъэ ешлакъохэм аужэх улъякунхэр аклугъэх. «Динамо» Волгоград испортсмен-къехэр нахь къахэштэгъэх, апэрэ чыпшэхэр къыдаахыгъ. «Астрахань

ночка» Астрахань ятлонэрэ хуугъэ. «Кубань» Краснодар пенальтикъэ къехэр ештэгъур къыхыи, ящэнэрэ чыпшэхэр къидихыгъ.

— Ильэс ештэгъур ионыгъом и 7-м туублэшт, — къытиулагъ «АГУ-Адыифыр» итренер шхъаэу Анатолий Скоробогатовым. — Мы мафэхэм егъэджэн-зэлукъэгъухэр зэхэтштэгъэх, хэгъэгум изэнэкъокум зыфэдгъэхъязырьшт.

Нэклубгъор зыгъэхъязырьшт «ЕМТЫЛЪ Нурбай».

